

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne poštne vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se ne prekrivajo. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljajo naročila, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Pariz 21. februarja. „Havas“ poroča: Ministra vnanih zadev Derby in Bismark sta izrekla, da jih ne bode (osebno) na kongres, na kar je Gorčakov isto izjavil o sebi.

Bukarešt 21. februarja. V zbornici je izrekel minister vnanih zadev, da je bila Rumunija zoper svojo voljo pri dogovorih s Turki od Rusije zastopana. Zbornica je na to glasovala zaupnico vladi, a jo pozvala, naj vstraja pri narodni politiki.

Rim 20. februarja. Ko se je razglasilo z velike lože v Baziliki, da je papež voljen, prišel je novi papež z zborom kardinalov in je blagoslovil množico ljudstva, ki je pozdravljala ga. Volitev se sploh jako z veseljem sprejema, ker je Pecci kandidat zmernih kardinalov. — Ségur je naznanil papežu, da mu francoski škofje podaré en milijon frankov papeževga vinarja.

Za valje 19. febr. Turška vlada je ukazala mohamedansko prebivalstvo v Bosni razorožiti. Uže 8 dnij se brez ugovora orožje odklada.

Atene 18. febr. Vstaši v Tesaliji so bili tepeni. Turki so osvojili zopet Platanos in marširajo na Volo. Provincija Armyros se je vsa vzdignila.

Carigrad 18. febr. Sulejman paša je bil v Carigradu poklican in bode pred vojaško sodišče postavljen. Vsled snežnih zametov nij se mogel še Erzerum ni Batum izprazniti.

Novi papež.

V včerajšnjem listu je bralcem našega lista načelni naš telegram prinesel nenadejano poročilo, da je volitev novega papeža uže gotova, — „habemus papam“, — novega papeža imamo. Vtorek so se kardinali v konklavi zbrali, v sredo so se uže zjedini in s potrebno večino so glasovali za kardinala Johima Peccija, škofa v Perugiji, kateri je po tej svoji izvolitvi za papeža izvolil si ime Leo XIII. Reči se mora, da so tako kardinali hitreje zjedini se in vesoljni katoliški svet brže pričakovanja rešili nego se je od mnogih strani mislilo.

O novem papeži Leonu XIII. oficijoznega korespondenčnega biro-a telegram rimski poroča, da Pecci spada mej miroljubne, ne bojvite kardinale, da torej boja mej cerkvijo in državo ne bode ostril. Kardinal Pecci je bil prvi, ki ga je novinarstvo imenovalo mej kandidati, še predno so se bili kardinali sešli in mi smo te glase in Peccijevo kandidato uže naznanjali v št. 37. od 14. febr. (politični razgled). To je znamenje, da je občni glas uže prej zaznamoval Pijevega naslednika. Tačas se je pristavljalo, da je Pecci zmeren v cerkveno-političnem sméru. To se ponavlja tudi danes. „N. Fr. Pr.“ pa ima iz Pariza v večernem listu od vtorka ravno protiven telegram, da je Pecci kandidat „nespravljive stranke.“ Kaj je res, to se bode v bodočnosti pokazalo. Ljudstvo rado pričakuje vedno le kaj dobrega.

Životopis dozdanjega perugijskega škofa Peccija nam nij še znan. Počakati moramo listov iz prestolnih mest, ki imajo več virov. Le toliko vemo, da je rojen 2. marca 1810 l.

v Karpinetu, torej je naš novi papež uže 68 let star, ko nastopa vladanje katoliške cerkve. Tudi se govori, da je neodvisen od jezuitov. „Unità“, ki kardinalski kolegij opisuje, pravi, da je ljubeznjiv kakor apostoli, a resen kakor vladarji.

Zakaj si je ime Leona izbral? Mej dvanajstimi papeži tega imena so posebno trije zgodovinsko sloveči. Leo I., Veliki imenovan, (440—461) je jeden največjih papežev. Pod njim je rimski primat jako v občno veljavo prišel, on je z Atilom, ko je ta silni barbar Rimu uže pretil pred rimskimi mestnimi vrati, znal pogoditi se in to „šibo božjo“ odvrniti. Tudi Leo X. je v zgodovini znamenit, velik podpornik literature in umetnosti in mnogoposlujoč politik, da si je Lutrova nemška reformacija pod njim odtrgala cerkvi severne dežele. Leo XII. pa je umrl 1829. O njem pišejo, da je bil prijatelj umetnosti, a sicer strog papež.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 20. febr. [Izv. dop.]

Po hudej debati, pri kateri je nemški poslanec Walterskirchen ministrom celo očital, da lažejo, — citiral je stari nemški pregovor: „Wer einmal lügt“ itd. — prišlo je do glasovanja o colu na kavo. Poprej pa je še predsednik Walterskirchna k redu poklical zavolj njegovih ministre razžaljujočih besedij. Finančni minister, hudo razjarjen, skušal je dokazovati, da se mu po krivici očita, kakor da bi ne bil vselej odkritosrčno ravnal. Še se vzdigne sam ministerski predsednik, knez Auersperg in izreče, da ministri samo iz patrijotizma še tako dolgo ostanejo na svojih mestih, dokler nij avstro-ogerska nagodba

Listek.

Bolgarija in Bolgari.

(Spisal Franjo Potočnik.)

(Dalje.)

Predolgo bi trajalo, ako bi hotel vso fanarijotsko perfidnost, katera se je ob tej priliki pokazala, popisovati; zatorej omenjam le, da je tekar v začetku našega stoletja heleniziranje dospelo na vrhunec. — Kdor grškega jezika nij zmožen bil, ali konči nij umel svojega govora z grškimi frazami in izreki osoliti, nijso ga prištevali mej izobražence; da, malo ne tako daleč je prišlo, da tacega, ki nij grški govoril, skoraj nijso smatrali za človeka!

Bolgari so si v onem času mej soboj dopisovali izključljivo grški. Vsak izobražen Bolgar, katerega si po narodnosti vprašal, rekel je, da je „Grk“; dosta je bilo celo takih, ki so se čutili razžaljene, ako jim je kdo opom-

nil, da so Bolgari. Na tujem: na Dunaji, v Pešti, v Novem sadu in drugod so se bulgarski trgovci, bankirji, itd. le za Grke izdajali ter so svoje otroke izročevali izključljivo le v grško odgojo. V čisto bolgarskih mestih, — kakor v Trnovem ali v Slivni — so se otroci, da-si grškega jezika nezmožni, samo z grškimi črkami pisati učili. Grigorovič nij leta 1845 v Ohridi nijednega poznal, kateri bi bil bolgarskega čitanja zmožen. Še dandenes jih živi v Macedoniji prav mnogo takih, kateri bolgarski jezik le z grškimi črkami pišejo. Kaka je pri takih žalostnih razmerah za odgojo naroda po surovih in prekanjenih grških popih bila z duševnim življenjem priprostitih kmetov, je lahko umeti. A vendar ste nezaupnost in samnja, kateri je do teh „učiteljev“ zmirom očito kazal prosti narod, mnogo do tega pripomogli, da se je ohranila v njem neskaljena narodnost. — Kmetje so vsakega po mestnej šegi oblečenega človeka zaničljivo pitali z „Grkom“.

Takrat je bil jedino denar samovladna moč carigradske cerkve. Učenost, moralna vrednost, dostojnost in bogaboječnost so bile za fanarijotskega duhovnika, posebno za grškega patrijarha in njegove škofe prav nepotrebne stvari. Leta 1573 je bila vladna cena za carigradski patrijarhat le 6000 zlatnikov; v osemnajstem stoletju je narastla ta cena do 150.000 zlatnikov. Da bi si to velikansko vsoto za turško vlado, in poleg tega še posebna darila za velikega vezira in druge otomanske dostojanstvenike pridobil, je vsak novi grški patrijarh škofom svojega patrijarhata pod imenom „miloščin“ priklade do 4 ali 5 tisoč zlatnikov nakladal. Oni škofje, kateri so patrijarhu pošiljali zahtevane vsote, dobili so od novega patrijarha potrjenja. Kdor tega storil nij, je bil spoden, a na njegovo mesto je prišel drug, kateri je rad ustregel patrijarhovim željam. Na tak način se je marsikateri kuhar, „kafedži“ ali „čibukadži“ preril do škofovske časti. Samo ob sebi se umeje, da

dognana. Ako pa bodo potem kot prosti poslanci sedeli v zbornici, ne bodo se nikoli tako neparlamentarno obnašali, kakor se zdaj proti njim godi. — Upanje imamo tedaj, da se vendar enkrat znebimo teh mož, tem bolj, ker minister Lasser je vsled bolezni tako opešal, da mu pri najboljši volji ne bode več mogoče ministrovati.

Kar se tiče cola na kavo, zahtevalo je ministerstvo v svojih predlogih povečanje sedanjega cola od 16 gld. na 24 gld. za meterski cent. Odbor je ovrigel vladni predlog in nasvetoval samo 16 gld. Ker si vlada nij upala celih 24 gld. od zbornice privoljenih dobiti, stavil je jeden vladnih privržencev predlog, naj se vsaj 20 gld. cola privoli. Po nasvetu poslanca dr. Vošnjaka in 52 tovarišev se je po imenih glasovalo, da ljudstvo natanko izve, kateri poslanci so vladi in Magjarom na ljubo pripravljene, povekšati finančne cole, ki najbolj težé srednji stan. Pri glasovanju se je 130 poslancev (mej temi celi klub desnega centra, vsi Slovenci, celi „fortschrittssklub“ in nekaj poslancev levice in centra) proti povečanju cola na kavo izreklo, 159 pa (mej temi kranjski poslanci dr. Supan, Hotschewar in Langer) za povečanje. Tedaj je vlada z 29 glasovi zmagala, če prav ne za prvotni, vsaj za posredni predlog.

Seja pa je bila še tudi v drugem oziru imenitna, ker je ministerski predsednik odgovarjal na orijentalno interpelacijo Giskre in tovarišev. Mimogredé omenjam, da se mej 28 podpisovalci te židovsko-mohamedanske interpelacije tudi poslanec gorenjskih in notranjskih mest, dr. Supan, nahaja. Iz odgovora kneza Auersperga smo to poizvedeli, kar je vsak od nas uže iz časnikov znal. Naš minister vnanih zadev nij zadovoljen z ruskimi pogoji miru in bo skušal na kongresu, jih predrugačiti. Videli bodemo, v koliko se mu posreči. Celó najhujši turkofili pa si od kongresa malo obečajo, tem menj po izjavi kneza Bismarka v včerajšnji seji nemškega državnega zbora, v katerej je veliki nemški državnik spet odločno naglašal staro prijateljsko zvezo mej Prusko in Rusko. Menda bomo končno le posedli Bosno in Hercegovino in potem bode mir besedij.

Bismark o orijentalnej politiki.

Včeraj smo v kratkem telegrafičnem izpisku povedali kaj je Bismark rekel o evrop-

skem položaji. Denes imamo obširnejše telegrame prestolničnih listov o Bismarkovem govoru pred soboj, iz katerih naj sledeče posnamemo. Bismark je rekel: „Meni je v tem hipu na tem ležeče, da označim važnost interesov, zaradi katerih bi se utegnili pričeti nadaljna vojska zdaj, ko je rusko-turška vojska uže prispela do konca. Jaz menim, da določbe o Dardanelah, ki se tičejo vojnih ladij, nijso toliko važne, nego one, ki se tičejo trgovine. Največji interes v orijentu ima Nemčija v tem, da so ondotna vodna pota, tj.: morski ožini in Dunav od Črnega morja naprej, svobodna, kakor so bila doslej. Gotovo je, da to tudi dosežemo, kajti dobili smo iz Peterburga uradno poročilo, katero se pri tej točki ozira jednostavno na stipulacije pariške pogodbe.

Zanimanje, katero imamo za boljše stanje kristijanov v Turčiji, tiče se Nemčije manj naravnost, ali je vendar tudi jeden človeških indirektnih interesov, katere ima Nemčija v orijentalnem vprašanju.

Kar ima biti izpremembra pogodbe od leta 1856, bodo morale potrditi vlasti, katere so se je tedaj udeležile bile. Ako se to ne bi zgodilo, nij še nikakor potreba, da se prične nova vojska, nego samo stanje, kakoršnega bi jaz v interesu Evrope nehtel videti. Jaz hipotetično jemljem slučaj, da bi se na konferenci ne zjedini o tem, kaj se ima zgoditi, da bi udeležene velevlasti, katere imajo posebne interese kljubovati ruskim stipulacijam, rekle: Nam v tem hipu ne godi, o tem se vojskovati, a ne pristanemo tudi ne, nego si pridržujemo svojo odločbo.

To je položaj stvari, ki ne more biti dovoljen ruskeji politiki. Ona po pravici pravi: Jaz se nečem vsakih 10—20 let zapletati v nove boje s Turki; a si tudi ne želim avstrijsko-angleške zapletke, katera bi se ponavljala vsakih 10—20 let. Po mojej misli je tudi Rusiji ležeče na tem, da se stvar izravna ter ne odlaš vedno v bodočnost, v katerej bi jej utegnili včasih nepriležna biti. Da bi Rusija htela priznanje izprememb, katere smatra za potrebne, od ostalih vlastij z vojsko prisiliti, je, kolikor jaz sodim, gola sumnja, katera se nikakor misliti ne more. Rusija bi najbrž, ako bi jej traktatne vlasti od l. 1856 ne privolile v zahteve, zadovoljila se z mislijo: beati possidentes.

Potem pride drugo vprašanje na red;

namreč, ako oni, kateri nijso zadovoljni z ruskimi dogovori ter imajo v prvej vrsti pri tem zares svoje materijalne interese, hočejo vojskovati, da bi Rusijo prisilili, da katere svojih mirovnih uvetov izpusti, ne uvažujoči, da bi se potem ruski vojaki vrnili domov v vesti, da nijso dovršili stvari ter da se ima vojna še enkrat pričeti. Ako bi se to ne zgodilo, treba bi bilo poskusiti, izriniti Rusijo iz bulgarskih mest ter iz položajev, v katerih grozi Carigradu. A potem bi tudi imeli oni, kateri bi z vojsko to dosegli, nalog in odgovornost, razsoditi o tem, kaj se ima zgoditi s temi deželami evropske Turčije.

Ali bi kar meni nič tebi nič hoteli zopet povzdigniti turško gospodarstvo, tega ne verjamem, po izrecilih in sklepih carigradske konference sodeč; oni bodo tedaj ukrenili nekaj različnega od tega, kar se zdaj predlaže. V principu priznam takovo mogočnost, a ne verjamem, da bi sosednja velevlast; Avstrija, bila pripravna, prevzeti vso dedščino ruskih osvojitvev ter z njimi si nakopati na glavo vso odgovornost za bodočnost teh slovanskih dežela, bodi si, da jih pridruži ogerskeji državi ali da jih ima za svoje vazale. Jaz ne verujem, da bi bil to cilj, kateri vodi avstrijsko politiko, nego sem to eventualiteto samo za to omenil, da dokažem, kako malo opravičeno se meni zdi, da bi vojska bila mogoča.

Da takim eventualitetam izbegne, je Avstrija prva zamislila in predložila konferenco. Mi smo bili prvi, kateri smo na to dragovoljno pristali. Pokazale so se težave pri izvolitvi kraja, kje naj bode konferenca, ali te nijso v nobednem razmerji s pomenljivostjo stvari same. In tudi v tem nijsmo napravljali nič nobednih ovér; bili smo zadovoljni z vsemi kraji, o katerih koli se je govorilo. Mej temi so imenovali Dunaj, Bruselj, Baden-Baden, Wiesbaden, Wildbad in neko švicarsko mestice. Vsa ta mesta bi nam bila po vseči. Kakor se kaže, bode pak naposled vendar le Baden-Baden obveljal.

Naš in tudi družih vlastij, s katerimi smo si dopisovali, interes je, da se konferenca pospeši, brez ozira na kraj, kjer bode zborovala. Za nas nema zadnji nobednega pomena. Kar se tiče nemških krajev, nemamo nobednega družega mnenja nego to, da bode na nemških tleh Nemčija predsedo-

prebrisanim škofom nij bilo težko, pridobiti si pri vernikih svoje škofije ne zgolj ono, kar so za patrijarha izdali bili, nego so si tudi vedeli priskrbeti potrebnih denarnih vsot za vzdržanje bliščečih dvorov ter za darove svojim carigradskim protektorjem.

Živeli so ti duhovni pastirji kakor v malih nebesih. Kdor bi se bil drznil najmanjšo besedico proti njim izjaviti, so ga brez izgovora prijeli, zaprli, in potem je šiba po podplatih pela, kajti, kar se tega tiče, sta bila paša in škof jedna duša in jedna misel: vsak je drl po svoje — in jeden je drugemu pomagal.

V najdenji sredstev, kakó se dade iz naroda denar izviti, so bili fanarijotski škofje res bistre in prebrisane glave. Kadar je nov škof v svojo rezidenco prvokrat prijahal v vsem sjaju, je brž poslal svojim vernikom raznih posvečenih malenkostij brez vse vrednosti, katere so pa ti morali strašno drago plačevati. Vsako leto je „milostivi“ škof po vsej eparhiji potoval

in za velikanske denarne vsote dajal blagoslove. Jireček upotreblja, pišoč o tem, krepak a pravičen izraz: „er raubte...“ Imen in izlik, pod katerimi so ti božji možje narod drli, je bilo silno mnogo. Zdaj so pobirali mile darove za patrijarha, zdaj za molitve, zdaj za posvečenje popov, zdaj za sveto olje, zdaj za cerkvene sveče itd. Takih taks in davkov je bilo na stotine. Večkrat je „Fener vladika“ svoje pope po deželi poslal milih darov za novo cerkev beračiti; ali doneski takih bir so v škofovskih žepih izginjavali. Prav posebno masten zaslužek so bile zakonske ločitve; najmanjša različenost in nesporazumka bogatih zakonskih je bila podloga škofovskim intrigam in podpihavanjem. Za cerkvene postave se nikdo brigal nij, za denar se je vse, prav vse moglo doseči.

Ne samo posamezne rodbine, ampak cele vasi so tako izsesali ti duhovni vladarji. Če pa reven in uže toliko nadlegovan kmet nobednega vinarja več imel nij, da bi bil strast-

nim poželjenjem svojega višjega duhovnega pastirja ustregel, so prišli biriči, kateri so v imenu škofa vso vas in prebivalce njene formalno zakleli, cerkev zapečatili, a naposled vzeli in odnesli vse, kar je bilo premakljivega.

Ta britka osoda revnega kmeta je pa še hujše zadévala podložne bolgarske pope. Oni, neposredno škofu podvrženi, nijso mogli nikjer varstva najti. Za njih izobraževanje se nikdo brigal nij. Ne bolgarskega ne grškega čitanja zmožni so grške molitve na pamet blebetali; računili so na rovaš; razlikoval se je pop od kmeta samo po malej črnej čepici, ki jo je imel navadno na glavi in po dolgeji bradi. Za posvečevanje popa se je grškemu škofu okolo 100 do 150 gl. av. v. plačevalo.

Da si zviša svoje dohodke, je vsak teh škofov vsacega, katerikoli mu je to vsoto plačal, za popa blagoslovil, cela krdela taci nepotrebnih popov so se brez dela in kruha po deželi klatila. Da je škof popa pred oltarjem klofotal nij bilo nič nenavadnega: saj so

vala konferenci, čemur setudiod nobedne strani ugovarjalo nij. Ali se bode po priznanji tega principa iz razlogov primernosti absolutno tega držati, razvidelo se bode iz števila oseb, katere bodo prišle h konferenci, za katero jaz po svojem prepričanju sodim, da se bode gotovo sešla ter bode po mojem mnenju v prvej polovici marcija meseca pričela se.

Prispel sem do najtežjega dela stavljen mi naloge, namreč k razlaganju — kolikor je razložiti mogoče — stališča, katero bode Nemčija zavzemala na konferenci. Vi tu od mene ne bode te družega pričakovali nego občne strani, s katerih gleda naša politika. Ako se je od mnogih pričakovalo ter nam izraževalo — a tega nij storila nobedna vlada, nego so bili zgolj glasovi v novinah ter drugi razni dobromišljeni nasveti — da uže doma svojo politiko določimo in jo drugim v kakej koli obliki posilimo, moram opomniti, da je to po mojej misli bolj pritiškovalna nego državna politika.

Postavimo, da sedaj tudi samo jeden stalen program izrečemo, katerega držati bi bili primorani, potem bi nam bilo skoraj nemogoče posredovati na konferenci, na kar jaz največjo vrednost polazem. Posredovanja za mir si jaz ne mislim tako, da bi mi pri različnih nazorih bili razsojevalci ter rekali: tako bode in to bode branila moč Nemčije; nego jaz si je mislim skromnejše, podobno poštenemu mešetarju, kateri kupčijo v resnici hoče dogotoviti. To je uloga, kakoršno si mislim jaz in kakoršna odgovarja prijateljskim razmeram, v katerih v prvej vrsti s svojimi prijatelji in sosedi ob meji — ob dolgo raztegnjenih mejah — v obče živimo, in zaradi uže pet let obstoječe jedinosti treh cesarskih dvorov.

Potrebno se mi zdi, da se tu odločno postavim proti pretiranim terjatvam, katere se zahtevajo od nemškega posredovanja ter da izjavim, kaj o teh ni govora, dokler imam jaz čast biti svetovalec njegovega veličanstva. Jaz ne mislim, da trebamo hoditi Napoleonovim putem, da bodedo, ako uže ne razsojevalci, ipak nekakovi „šolmoštri“ v Evropi.

Mi ne bodedo nikdar prevzeli odgovornosti, da žrtvujemo gotovo

uže mnogo vekov izkazovano prijateljstvo velikega in mogočnega soslednjega naroda iz golega poželjenja, igrati sodnika evropskega, in to takovo prijateljstvo, katero nas na našo srečo z mnogimi evropskimi državami, da, v tem hipu skoro gotovo z vsemi, družijo. Onih strank namreč nij na krmilu, katerim je to prijateljstvo trn v oči: to (rusko) prijateljstvo stavlja v nevarnost z jednim prijateljem, da ustrezemo drugemu (Magjarom) v vprašanjih, kjer mi Nemci nemamo neposrednih interesov, z našim mirom kupiti mir drugemu — bilo bi samo tedaj mogoče, ako jedino svojo osebo stavim v nevarnost; kaj takega pak storiti ne morem, kadar vodim politiko velike, v sredi Evrope ležeče države s štiridesetimi milijoni prebivalcev, za katero imam odgovarjati cesarju. In zatorej se usojam z govorniškega odra odkrito odpovedati se vsem takovim glasovom in pričakovanjem ter izreči, da se v kaj takega pod nobednimi uveti upustiti nečem in da nobedna vlada, ni nobedna izmed onih, ki so pri tem najbolj interesirane, od nas nij kaj takega zahtevala.

Nemčija je s svojimi ojačenjem tudi nove dolžnosti prevzela. Ali, dasi moremo mnogo vojakov postaviti na vago evropske politike, nij vendar nikdo opravičen, narodu in cesarju, knezom, kateri imajo v zaveznem zboru sklepati, ako bi hteli pričienjati napadne vojske, svetovati, da se obrnejo do znane pripravljenosti narodove, kateri naj bi kri in imetek žrtvoval za vojsko v kak drug namen, kakor za brambo naše neodvisnosti proti vnanjosti, naše jedinosti mej soboj in za one interese, ki so tako jasni, da, ako se zanje potegnemo, dobodemo ne samo potrebno enoglasno privoljenje zaveznega zbora, nego tudi popolno prepričanje in popolno navdušenje nemškega naroda. Jedino takovo vojsko sem pripravljen nasvetovati cesarju.“ (Živahni „dobro“-klici!)

Judje in Angleži sovražniki Slovanov.

Kdor je le z nekoliko pazljivostjo prebiral časnike, ta je imel priliko spoznati, da vsa nemška židovska politična žurnalistika se je obračala v zadnjem rusko-turški vojni jako sovražno proti svetej slovanski Rusiji proti osvo-

bojenji balkanskega poluotoka in ukrepljenji Slovanstva sploh. Marsikomu se je merda malo čudno zdelo, a če pazljivo ogledamo vse razmere mej Abrahamovimi sinovi in družimi evropskimi narodi, bo ta stvar nam postala jasnejša. Judovski svet in Angličani uživajo neko gospodstvo v evropskeji trgovini, katere pa nijso pridobili s svojimi trgovinskimi sposobnostmi, a le po ugodnih razmerah in nesposobnosti nekaterih narodov za trgovinska podvzeta; tako se je židovstvo ugnezdilo najbolj mej za trgovstvo nesposobne narode, kakor mej Nemce, Magjare, Hrvatse, Poljake in Rumune. Naravno je, da se bojé izgubiti to trgovinsko prednost in skušajo pritiskati z vsemi mogočnimi sredstvi na za trgovino in obrtnijo sposobne narode, kakoršni so Velikorusi, Srbi, Bolgari, Armenci in Grki, katerim prvim je bila svobodna trgovinska pomorska pot zaprta v Dardanelah, drugi so pa bili večinoma pod turškim gospodstvom, katero jim je s svojimi barbarskim zatiranjem oviralo vsako svobodno trgovinsko in obrtnijsko gibanje. Le judje so si s svojimi hinavskim prilizovanjem, ovađanjem nedolžnih Slovanov in drugimi nepoštenimi sredstvi znali pridobiti naklonjenost turške gospodske in tako so poleg divjih turških Azijatov odirali balkanske kristijane. Zda, po slavni ruski zmagah, ko Rusi dobe svobodno pot skozi Dardanele in razne za trgovino važne kraje v Aziji, bo trgovina še dalje bolj prehajala iz židovskih v jugoslovanske in ruske roke. Rusi se bode vedno bolj ukrepljevali in še dalje bolj svetovno trgovino na se potegovali. Lahko bode pa svoje trgovinsko delovanje vedno bolj raztegovali po jugoslovanskih krajih, Hrvatse, spodbudeni po pridnem delovanji njih slovanskih bratov Srbov, se bode še dalje bolj sami poprijemali trgovinskega posla, Slovenci bode pa lahko prevzeli posredovanje mej slovanskim jugom in srednjo Evropo, Poljaki, spoznavši, da nijso zmožni nikdar premagati zmagovalnih Rusov, bode jim rajši prijateljsko roko podali, osobito, ker jih nemško judovstvo jako marljivo odira, in tako se bo ruska trgovina še dalje bolj razprostrla po Poljskeji in naši Čehi bode svojim ruskim bratom podali svojo trgovinsko roko in jim prodajali svoje bogate obrtnijske izdelke, da jih ti strgujejo v daljne kraje na vzhodu. Tako bo za vedno odklenkalo judovskemu oderuštvi po slovanskih pokrajinah in židovski svetovnej trgovini, česar

vsi raznovrstni hlapci in svinjski pastirji ter ovčarji škofovi bili — popi.

Samostanom se nij bolje godilo. Večidel so bili Grkom, Vlahom ali Arabanasom in mnogokrat celo Židom v najem oddani. Najemnik je imel pravico menihe v samostanu trpeti ali jih tudi kadar mu drago iz njega pregnati. Grigorovič je 1845 l. v samostanu na Ohridskem jezeru samo igumena, t. j. prijora, brez menihev našel; grški najemnik je v prostornem samostanu s svojimi hlapci svobodno gospodaril in zato metropolitu 15000 piastrov plačeval.

Iz vsega tega se vidi, da fanarijotski grški škofje nijso bili vzgledi kristijanske ne-sebičnosti in prostovoljne revščine; ali oni tudi nijso bili baš vzgledni v kristijanskeji čistosti. Na njih dvorih so lepe Grkinje ali krasne Arabanaske vladarile; tudi so po škofovskih palačah bili često videti zali dečaki v ženskih oblekah. V mestih in na kmetih nijsta bile nobedna zala žena ali lepa deklica pred

fanarijoti varne. Kakor Kanitz piše, je njemu konzul Jastrebov pripovedoval, da je metropolit Sofronij v Prizrenu deklic od hiše do hiše iskal, ter da so se one pred njim, kakor pred kacicim najhujšim Turkom, skrivale; in Jireček pripoveduje, da je zdravnik v Pirotu ondotelega škofa tožil, da mu je njegovo hčer oskrunil; a zadostenja nij dosegel.

Toda ne samo indirektno s pomočjo vpe-ljavanja grškega jezika in grških šeg v javno življenje, nego tudi dirktno, s preganjanjem in zatiranjem vsega, kar je bilo bolgarskega, so nameravali Bolgare izkoreniniti in izbri-sati iz kataloga evropskih narodov. Bolgarski, ali kakor se je rekalo, barbarski glas je bil fanarijotom, — kakor našim nemškutarjem slovanski jezik, — sopern. A to še nij dovolj bilo. Vandalizem v pravem pomenu besede omadežuje zgodovino fanarijotov. Bolgarske rokopise, kateri so se mnoga stoletja požarom, mišim, moljem in trhlenosti oteli, so fanarijoti povsodi požigali in uničevali. — Mnogo

tacih dogodkov pripoveduje Grigorovič, iz katerega vira naj le nekatere vzglede posnamem.

Na jugu Tracije, pod Solunom na Egejskem morji leži poluotok, katerega staro ime je bilo Atos; sedaj mu pravijo Hagion Oros, t. j. Sveta gora. V srednjem veku je bila ondi pod nadzorstvom Turčije meniška republika in se je v istem času ta mali poluotok, ki meri le 7 do 8 kvadratnih milj, ves napolnil s samostani, katerih še dandenes ondi 20 stoji. V jednem teh samostanov, z imenom „Zograf“, so kratko predno je Grigorovič tija prišel, tedaj 1844 l., cele kupe bolgarskih rokopisov požgali. Priče, katere so videle na svoje oči take dogodke, so Grigoroviču pripovedovale, da so v „Ksenofu“, drugem atoškem samostanu, slovanske knjige in spise v morje metali; v tretjem teh samostanov, „Vatopedu“, so s slovanskimi pergamenti peči kurili. — Jednake scene so se go-dile tudi v „Simupetru“, „Filotru“ itd.

(Konec prihodnjič.)

se moramo mi Slovani in vsa Evropa veseliti, ker judovstvo je bilo skoro največje gorje, ki je tlačilo Evropo, in hvaležni moramo biti svetelj slovanske Rusiji, ki je s tem, da je Turčijo razbila, tudi smrtno ranila družega sovražnika evropskega blagostanja, judovstvo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. februarja.

Češki „Pokrok“ pravi na koncu članka, ki govori o vprašanji ali bi Avstrija osvojila Bosno in Hercegovino ali ne: „Nam Čehom bi pritelesenje Bosne in Hercegovine k monarhiji s stališča slovanskega dobro došlo, ker nam bode le na korist, če se pomnoži število slovanskega prebivalstva v Avstriji.“

V **ogerskem** zboru je bilo po dolgotrajnej debati 19. febr. glasovanje o colnej in trgovinski zvezi. Od 443 verificiranih poslancev jih je glasovalo 219 z „da“, a z „ne“ jih je glasovalo 183, navzočih ni bilo 40; vladne predloge so bile torej z večino 36 glasov sprejete kot podloga specialne debate. Hrvatski poslanci so, razen štirih, glasovali z večino.

Vnanje države.

V **angleškej** spodnji zbornici je Northcote odgovoril na interpelacijo Beresfordovo, da ni verjetno, da bi poljsko vprašanje na kongresu v razgovor prišlo. — Iz diplomatične korespondence, katero je vlada te dni predložila, vidi se, da je bila Rusija pred prvim prehodom Balkana, t. j. junija 1877, pripravljena mir skleniti, ko bi bila Turčija le do Balkana Bolgariji svobodo dala. A poleg tega je uže tačas terjala Besarabijo nazaj in luko Batumsko, a je Avstriji ponujala za izravnanje Bosno in Hercegovino. A uže 14. junija je Gorčakov rekel, da Bolgarija mora čez Balkan seči.

Francoski senat se je uže pri štirih glasovanjih trudil, izvoliti jednega dosmrtnega senatorja, a zastoj, ni mu bilo mogoče dobiti potrebne večine. Zaradi tega se nekateri listi hudujejo o neplodnosti senata. — Kakor najnovejši telegram poroča, je bil v torek vendarle en senator na vse življenje voljen, in sicer je zmagal desničar Carayon-Latour s 140 glasovi. Republikanec Viktor Lefranc od leve je dobil 135, torej le 5 glasov menj. Zopet ena malostna zmaga reakcije.

Dopisi.

Iz Ljubljane 21. febr. [Izv. dop.]

Marsikateremu, ki prebira „Neue Freie Presse“, se bo čudno zdelo, kako je to, da je ona, ki od začetka slovanske vojne na jugu ni imela za Slovanstvo družega, ko najpogostejše zabavljive izraze, naenkrat postala skoro prijateljica Rusije, ko je vendar še ne pred dobrim letom pisala za to, da jej Avstrija napove vojno, ako bo prekoračila Dunav. Ker pri tem listu ni misliti, da bi uzrok bil boljše prepričanje urednikov in sodelavcev, moramo ga iskati drugje. In res! prav židovsko naraven je.

Faktni lastnik „Neue Freie Presse“, baron Hirsch, vzdržuje se namreč ravnokar v Petrogradu, da se z rusko vlado dogovori o odkupljenju turških železnic, kajti železnični konsorcij ne smatra v Bolgariji več turško vlado za opravičeno enake pogodbe sklepati. Da bi se pa dosegli kolikor mogoče ugodni pogoji, dal se je „N. Fr. Pr.“ ukaz, da mora svojo dosedanje taktiko spremeniti in storila je to, kakor uže mnogokrat prej. — Od tod njen strah pred vojsko z Rusijo.

Iz Postojne 20. februarja [Izvirni dopis.] Naša čitalnica napravi dne 23. svečana drugo letošnje predpustno veselico v prostorih gosp. Miroslava Vičiča. Bliža se dan zmirom

bolj in bolj, potrebne priprave se uže vršijo, — a v Vašem čestitem listu ni še nič o programu omenjeno. Res čudno! mar se je na to pozabilo? — Ne morem si misliti, da bi čitalnični odbor pozabil potrebno objavljanje, posebno ko se dozdaj kaj tacega ni še nikoli pripetilo.

Program sedanje veselice je obširen in zelo zanimiv. — 1. točka „pri zibelji“ izvršil bode pevski zbor. V 2. točki produkcija na citre: „Poutpurija“, — sviral bode uže marsikateremu kot dober igravec na citre znani gospod Dro . . . č. Za 3. točko se poje dvospev „Novi svet“, na kar se imamo še posebno zanašati, ker je stavitelj tej pesni znani pevovodja goriškega „Slavca“. Delovala bodeta pri tej točki gospoda brata Dit . . . h. 4. točka, produkcija na citre: „Skrivna ljubezen“ ter „Boginja na jezeru“, — ta točka izpeljana bode zopet od gori imenovanega gosp. Dro . . . ča. V 5. točki, samospevu: „Lahko noč, sladko dete“, predstavljaj se bode gosp. A. Dit . . . h, čegar lepi čisti glas nam je dovolj znan. 6. točka „Veliki komični prizor: Spevajoči i plesajoči turški Pavček“, vršila se bode po gosp. C. Dit . . . h-u, kateri je kot priličen komiker gotovo uže marsikateremu priljubljen. Kot 7. točka sledi „tombola“, za katero se je s primernimi dobitki skrbelo. Končno sledi ples, pri katerem bode izvršten orkester sviral. Vstopnina je za ude prosta, za neude od osebe 50 novcev, za družino 80 novcev. —

Ker je ta veselica zadnja letošnja predpustna, in ker se zanašamo za dobro izvršenje programa na omenjene izvrstne moči, se tudi nadejamo, da povabljeni prijatelji veselice iz bližnjih in daljnih krajev ne bodo zastali, nego da nas bodo s svojim prihodom gotovo v obilnem številu počastili.

Domače stvari.

— (Za Sokolovo maskarado) v ljubljanskej čitalnici na pustni vtorek se uže razpošiljajo lična vabila.

— (Bolniško in penzijsko društvo trgovsko) ima 24. febr. ob 11. uri dopoldne v mestnej sobani na rotovži občni zbor.

— (G. Malič), bivši podžupan ljubljanski, je odložil svoj mandat kot občinski mestni svetovalec. Uzrok je njegova visoka starost in vsled nje nemoč.

— (Trgovski ples) bode letos v Ljubljani 2. marca v sobanah starega strelišča. Vstopnice dobodo vabljeni v štacunah g. Karingerja, E. Stöckla in K. Tilla. Čisti dohodek je namenjen za bolniško in penzijsko trgovsko društvo.

— (Bizoviška čitalnica) napravi v nedeljo 24. februarja 1878 veselico s plesom. Začetek ob 4. uri po polu dne.

— (Umrli) je Lorenc Berni, fajmošter v Kamnigoric, 19. t. m. za pljučnico.

— (Izpred porotnega sodišča.) Pri obravnavi 19. t. m. je bil pred ljubljanskimi porotniki Josip Erzen iz Stražišča pri Kranji obdolžen, da je necega prepotnika mej Kranjem in Loko obropati hotel. Porotniki so ga krivega izpoznali in sodišče ga je obsodilo na 4 leta zapore.

— (Smrt na železnici.) Od Nabrežine se nam piše: 19. febr. je blizu postaje nek ulanski stotnik v pokoji, po imenu France Petrochi, svojo smrt našel. Od Miramare pri-

šedši je poprej na postaji, katera tudi pošto uraduje, še svojo uro in svoje zlate prstane na adresu svojega znanca, nekega majorja v pokoji, v Gradec odposlal želel. — Bilo je ob 5 uri popoldne, čakal je na vlak, da bi se v Trst odpeljal. Sprehajal se je po griču in tudi še enkrat s samokresom ustrelil, na kar železniški sluga gledat hiti, ali nič posebnega ne vidi pri omenjenem. Petrochi je še slugo povprašal, dali pride skoro vlak, da bi se z njim v Trst odpeljal. Sluga mu odgovori, da še le po sedmej uri. Na to gre Petrochi proti Grinjanu nazaj, sluga pa za njim, da bi laškemu ravno iz Trsta prihajajočemu vlaku stregel. Nekaj korakov pred vlakom pogleda Petrochi za soboj, beži hitro na desno, naravnost proti vlaku, ki se bliža, in v istem trenutku, ko čuvaj zakriči, uže Petrochi pod mašino leži! Vlak je hitro postal, ali ubožec je bil uže na tri dele prevožen, ter mrtev. Neznani so uzroki samomora. Umrli je imel še 28 gld. pri sebi. Odnegli so ga še le denes popoldne od nesrečnega kraja, če ravno bi bila komisija v bližnje Bakole uže poprej lahko odnesla ga. Nesrečnež je torej 24 ur razkasan na prostem ležal.

— (Katol. politično društvo v Konjici) napravi prihodnjo nedeljo besedo v spomin Papeža Pija IX.

— (Tiskovno pomoto), ki je bila v nekaterih iztisih včeraj pri prvem telegramu (20. januarja nam. februarja) si je pač menda vsak č. bralec lahko uže sam popravil. Ravno tako prosimo v listku popraviti ime Panajot Hitov ne „Panajet Hitio“, kakor je krivo stavljeno.

Razne vesti.

* (Ruska vlada) je poslala mnogo agentov v Dansko, Holandijo in Ameriko, da naberó pomorščakov in oficirjev za rusko marino.

* (Kolera) se zmirom bolj razširja. V Medini je v petih dneh za to boleznijo umrlo 100 ljudij. V Zambi je zbranih okolo 10.000 (turških) romarjev, mej katerimi tudi silno razsaja kolera. Karavana sirskih romarjev je na povratku izgubila za kolero 169 ljudij.

* (Sáharja ali sladkorja) se porabi po vsem svetu vsako leto okolo 35 milijonov meterskih centov. Lansko leto se ga je pak skoraj za deseti del manj izpečalo nego navadno.

Tržne cene

v Ljubljani 20. februarja t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 59 kr.; — reč 6 gld. 50 kr.; — ječmen 6 gld. 01 kr.; — oves 3 gld. 41 kr.; — ajda 6 gld. 37 kr.; — pros 6 gld. 18 kr.; — koruza 6 gld. 83 kr.; — krompir 100 kilogramov 3 gld. 05 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; — masla kilogram — gl. 94 kr.; — mast — gld. 80 kr.; — špeh trisen — gld. 68 kr.; — špeh povojen — gld. 72 kr.; — jajce po 1²/₃ kr.; — mleka liter 7 kr.; — govednine kilogram 52 kr.; — telečnine 48 kr.; — svinjsko meso 52 kr.; — sosa 100 kilogramov 1 gld. 95 kr.; — slane 1 gold. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gold. 50 kr.; — mehka 4 gld. 52 kr.

Dunajska borza 21. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	63 gld. 60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67	20
Zlata rent	75	05
1860 drž. posojilo	111	50
Akcije narodne banke	797	—
Kreditne akcije	233	—
London	118	40
Napol.	9	47
C. kr. cekini	5	62
Srebro	105	20
Državne marke	58	40

Izurjen slovenskega jezika popolnem zmožen

koncipijent

dobi takoj službo pri advokatu

Dr. Gvidonu Srebre,

(56—2)

v Brežicah (Rann).

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.